

"Kalna Kaibēni" – vēsturiskā mantojuma
saglabāšana un pieejamība ikvienam

Brāļu Kaudzīšu memoriālajā muzejā “Kalna Kaibēni” līdz mūsdienām saglabāta autentiska brāļu Kaudzīšu dzīves vide un oriģinālais mājas iekārtojums. 19. gadsimta 60.–70. gadu mācību klases vide ļauj gūt priekšstatu kā savulaik te varētu būt ritējusi skolas dzīve.

Tā ir viena no projekta kultūras mantojuma vietām, kur savienot autentiskas vēsturiskās vides saglabāšanu ar mūsdienu piekļūstamības prasību īstenošanu ir īpašs izaicinājums. Te būtiska loma ir Jaunā Eiropas Bauhaus pieejai, kas aicina vienlaikus domāt par iekļaujošu vidi, ilgtspēju un vietas gara saglabāšanu.

“Kalna Kaibēnos” plānots uzlabot muzeja ārtelpas piekļūstamību, izbūvējot piemērotākus celiņus un stāvlaukuma segumu, kā arī meklēt risinājumu vēsturisko sliekšņu pārvarēšanai pie ēkas ieejas un iekštelpās cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Projekta eksperts, arhitekts Toms Kokins, palīdz rast risinājumus, kā to paveikt “Kalna Kaibēnos”, pēc iespējas mazāk iejaucoties autentiskajā vēsturiskajā vidē. Arhitekts skaidro:

“Brāļu Kaudzīšu memoriālais muzejs “Kalna Kaibēni” ir viena no autentiskākajām 19. gadsimta lauku sētām Vidzemē, iespējams visā Latvijā, ar fantastiskām interjera detaļām un mēbelējumu. Kā šo ēku padarīt pieejamu cilvēkiem ratiņkrēslā, ir liels izaicinājums. 19. gs. latviešu lauku sēta paredz, ka ir augsti sliekšņi. Tas saistīts ar guļbaļķu konstrukcijas specifiku, kā arī, lai ēkā efektīvi noturētu siltumu. Protams, šādā autentiskā vidē atturēsimies no durvju aillas paplatināšanas un sliekšņu līdzināšanas. Te jāmeklē nestandarta pieeja. Viens no risinājumiem ir mobilās rampas sliekšņu pārvarēšanai. Taču svarīga arī risinājuma sociālā ilgtspēja — jādoma ne tikai par apmeklētāju, bet arī par darbinieku, kuram rampa ikdienā būs jāuzliek, jānoņem un jāuzglabā.

Vēl viens risinājumu virziens ir nepieciešamās funkcijas, piemēram, WC un dušu, kas pieejamas arī personām ar dažādiem funkcionāliem ierobežojumiem, nevis mēģināt integrēt autentiskajā 19. gadsimta ēkā, bet izvietot ārpus tās, ievērojot universālā dizaina un vides pieejamības prasības.

Tā kā nākotnē muzejam blakus esošajā ratnīcas ēkā plānots izveidot apmeklētāju informācijas centru ar standartiem atbilstošu vides pieejamību, domājot vēl vienu soli uz priekšu, tiek apsvērta iespēja tualetes un dušas telpas veidot kā pārvietojamu būvi. “Kalna Kaibēnos” to izmantotu līdz ratnīcas pārbūvei, bet vēlāk pašvaldība varētu pārvietot uz citu kultūras iestādi, kur tā būtu nepieciešama. Kā iedvesmas avots šādai pieejai kalpojīs pārvietojamais bērnodārzs Parīzē, ko pašvaldība izmanto bērnodārzu ēku remontu laikā.

Projektētājiem tas būs radoši interesants izaicinājums, kā šo mobilo ēku padarīt iederīgu Vidzemes sētu pamatīgajā kompozīcijā ar stāvajiem jumtiem.”

Projektā iecerēto risinājumu mērķis ir panākt, lai šo autentisko 19. gadsimta vidi

nākotnē varētu piedzīvot daudz plašāks cilvēku loks

Cēsu novada pašvaldība īsteno projektu “Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās Cēsu novadā”, kuru līdzfinansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF).

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Foto: Kristiāna Anna Jansone